books2ebooks.eu

EKLUND, R. R.

Värld från veranda : R.R. Eklund

Schildt
1934

books2ebooks.eu
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

■ Få samma utseende och känsla som med originalet!
■ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
■ *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
■ *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
*Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.
■ Villkor för användning: https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: https://search.books2ebooks.eu
Mer information finns tillgängliga via https://books2ebooks.eu boken.

EKSUNG, R. R.

VÄRLD FRÅN VERANDA

Vett. Sv.
(Bs)

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

Vitt.
Sv.
(Br)

R. R. EKLUND

VÄRLD FRÅN VERANDA

HOLGER SCHILDT

34 an
764

VÄRLD FRÅN VERANDA

R. R. EKLUND

VÄRLD FRÅN VERANDA

HELSINGFORS
HOLGER SCHILDTS FÖRLAG

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

HELSINGFORS 1934
J. SIMELII ARVINGARS BOKTRYCKERI AB

LANTLIG VERANDA i september. Tre herrar mellan 30 och 40, i vårdslösa ställningar kring ett bord. Torftig utblick: avskalade fält mellan skogskanterna — jordens skäggstubb och frusna skinn. Några bloddroppar: vildvinet över balustraden, en flock vallmor, skogens rostfläckar. Höstens mummel och kvidan under en glasklar rymd.

Eberhard, värd, försenad sommargäst. Privatfilosoftyp, tankeintensitetens distraktion i det pykniska ansiktet. Hakan in, som under en fadermördare.

Florio något yngre, eller kanske ej. Klen, det spetsiga huvudet framåtsträckt, som in i någonting kommande. Blicken oseende seende, bara snuddande vid tingen.

Andreas, artist, något av barn, eller skogsmänniska, i sin icke osympatiska egensinnighet. Säger sitt, oförmedlat eller tiger, lekande med en pennstump.

Ur den höstliga eftertänksamheten uppspirar ett samtal, en miniatyrplantage av tre slingerväxter, klamrande sig vid de få fästpunkter som erbjudas.

HÖSTLIGT SAMTAL

Eberhard:

Stenhårt bröd, njuggt tillmätt sovel
bjudes här.
Armodets bistra munsbit
framräcker du, mitt gräshoppsland,
åt kräsne vandrarn.
Ökenvind andas du och svårmod.
Tunga av ensamhet
eka över dina marker johannitiska fotsteg,
min vildhonungsbygd,
och i kamelhår höljer du dem dig gästa.

Se, framför oss på slättens bord,
det simpla fårade,
dukar landet upp vad det förmår.
Skrumpna fält, garnerade
av torftiga skogsbryn.
En saftlös å, matt framblänkande
i gyttjiga krökar. En väg
slakt följande dess lopp. Och så
kyrkans torn i fjärran. Det är allt.

Men honungskaka blev för min mun
din torra kost, och drycker,
ljuvligt läskande, bjöd du
när sista källsprånget tycktes sinat.
Jag har legat vid paradisiska vatten
och tvagits i din enslighets flöden.
Rik och givmild var du
när jag lärde dig känna, du förklädda.
Ja, lik en brud trädde du för mig
med upplöst hår, skinande
som ungbjörkars kvistar i morgonrodnaden.

Du var ren och tvådde bort min krankhet

tills en morgon jag fann en rynka i ditt anlete.
Sprucken var din blick
och kyla slog ut av dina lemmar.
Frusen vandrade jag kring
vetande:
snart skola rymderna snöga över dig.

Andreas:

Första rostfläcken lyser
på skogens sommarblanka rustning.
En tankfull rynka
trevar sig målmedvetet fram
i naturens oformade anlete.
Vishetens och resignationens frukter mogna.
Det blir höst!

Hungrigt spanade jag efter tecknen
liggande med strån och kryp i sommarns
sjudande kittel.

Nu fördunsta ångorna
och klarhet breder sig ut.
Sanning —
det är din signatur, september,
fullväxta naturens månad.
Jag hälsar i dig segerns blossande dag.

Alltför länge härjade skvättande glansdagrar
i vindsmekt lövverk
höljande i menlöst solstänk
de starka blodfulla formationer.
Städade, urtråkiga
gingo cumulusmolnen på fästet,
snögubbar lika och skäggiga julbockar
för snälla barn.
Och det evigt blå där bakom!
Dvaldes ej i dess oföränderlighet
himmelens gäspande skaror av saliga.

Ack, högsommar!
Du smetar solens simpla smink
på starka skiftande anleten.
Resolut skrapar hösten bort det.
Hösten ser verkligheten i ögat,
skyggar inte,
drar fram tingen nakna
med deras styrka och skavanker.
Molnen äro drypande regndigra valkar och
trasor
klatschande oss i ansiktet,
träden skönt förgängliga väsen
starka i livets lust och döende
i flammande trots, i vemod och skärande tragik.

Och dina himlar, höst!
Jag ser in i dunkelgyllne rymder,
i mörker där iskalla stjärnor sippra fram,
i djupblå floder blandade med några droppar blod.

Mäktiga höst, du har min kärlek,
mitt ögas, min hands och mitt hjärtas.

Florio:

Sommarn längtar ej, den lever.
Men uppfläkt på bottnen av dess liv
ligger ömkligt en död fågel.
Vår själ är det.

Första vilsna svärmen höstdroppar,
ni bebådare,
med het hand river jag er ner
och slungar er mot mitt sommarfriska skinn!
Jag hälsar er, septembers köldpustar.
Men icke för er skull!

En gåva hämtar ni:
höstens frossa,
sjukan jag älskar,
den ljuva rysningen,
drömmens allsmäktiga famntag.
Liv blåser ni i den döda.

Rusk, mörker, köld, jag trycker er till mitt bröst
svartsjukt mån om er smekning,
den isigt-eldiga.
Inne i er brinner en gnista
röd och het. Snart flammar den
med tusen julljus' styrka
och lever med tusen vårars liv.
Guldlockiga genier
komma med chifferbrev från obefintliga länder
dansande lätt över er isvärlds spillror.

Vad äro verklighetens ting mot drömmens,
drömmens och minnets!
Matta stå för vårt bländade öga
festens ljus, när de kommit, och trötta
spana vi åter inåt, sökande
de skimrande broarna framåt och tillbaka.

Eberhard:

En klagosång vill jag sjunga.

Min käresta är sjuk till döden
och mina vänner dansa kring hennes läger.
Hon som gav mig hälsa
av sin ungdoms oförsökthet,
mandom av sina lemmars kyska kraft,
hon ligger maktlöst rosslande
och mina vänner fröjda sig.
Dödsfeberns rosor taga de för livets.

Se, sommarns spräckta öga
speglar skärvorna av det som var.
Nyttan reser skylar av överflödet.
I kylslagna morgnar
klampar förnuftet synande kring,
ser till kättarna det gjort,
mönstrar sina rutor i Guds flödande hagar.
Suckar ej vetet mellan geometerns linjaler,
är det ej av skräck rågen bleknat
och höja ej kållanden slocknande mattgröna
protester?
Såld är bygden.
Dess gröna blod sinar
och kraftens urkälla drager sig undan.
Men allt närmare skramla mästermannens verktyg.
Snålt synar han det som skall höstas in.

Florio:

I våra själars buckliga speglar tittar världen in
och blickar ut som tusen skiftande världar.
Bjärtflammande lågor är hösten
och isig andedräkt.
Hösten ligger lik och står brud.
Hösten giver och tager.

Kära ting omkring mig,
vad är ni?
Vad kommer du till oss med
rymdens och fältets vind?
Fågel som sjunger
säger du fula ord till min nästa?
Och du, kyrktorn i fjärran,
ojordiskt ett ljus
för min blick kringvärver ditt plåttak.
Men jag vill se din spegelbild i min grannes öga.

KYRKTORNET

Andreas, som under vännernas yttranden ritat gubbar på baksidan av en cigarrettask, far upp vid Florios sista ord.

Andreas:

Välan!
Teckningen är klar.
Ett halvminutsverk, ett tvåmilalandskap,
ett färskt-fräckt skissboksblad,
en utsikt,
fäst vid den stadiga molnvalken på 30 graders
höjd.
Var så god, jag har gjort bilden.

Ser ni,
mitt på bladet ligger den ännu
pennstumpen som gjort det,
en ynklig tumslång Koh-I-Noor N:o 6,
nött och subbig.
Nej, det är ju ett kyrktorn!
Trögt arbetar det sig upp
i töcknet över åsen.

Nyss var dagern en annan,
en annan kyrkan.
Då gjorde jag en annan bild,
klar och skarp.
Till ett stenkasts avstånd
drog solen fram skogsbrynens hemligheter
och kyrkspiran ristade fräckt en skåra i
pärlemorhimlen.
Självmedveten reste den sig
som en välformerad Faber N:o 3
tillhörande en femteklassist med tio i flit och
ordning.

Eberhard:

Vind jagar sol
den helga morgon.
Då stapplar gumman ur sin koja,
trevar med käppen, går
till kullen vid rian.
Darrande hand stryker duken från örat.

Där står hon på backen
gumman fattig,
en sviktande stapel av murket kött
i den flämtande rymden.

Men hon är ej ensam.

Trofast i fjärran
reser sig en hälsans stapel,
talar en välkänd stämma,
slungar en tröstare ut sin läkdom.
Söndertrasade komma i vinden
kära bud från fordom.

I pustar och ryck
hamra första julklockornas silverkläppar.
Konfirmationsdagens skälvoringning
når efter sjuttio träldomsår
fina öronmusslans kvarlevor.
Bröllopsglam, begravningsklämt,
stora händelsers förklungna verklighet
lever i trasiga ljud.
En eländig mottagare har tagit in
bygdens stora sändarstation.

Sköra klang,
du kastar ut dina slingor
i växande ringar över dåsig bygd
fångande i samma garn
dagens blodfulla konfirmander
och hänsovna i sjätte led.
Vid rungande klockstapelns fot
trängas i myllan vitnande benpipor.
Där tonar klangen närmast och starkast.

Florio:

I julottan var jag, en yngling.
Hon kom dit,
hon,
och satt bredvid mig.

Intill mig satt hon,
min arm tryckte mot hennes,
hennes, cherubims förtrogna,
himmelska furstendömens arvprinsessa!

Men sällsamt.
Ingen såg. Ingen märkte.

Bänkradernas ljuslågor, sången
flöto i ett, jag sam
vart, i vad?
Osinlig
vällde genom mig en flod.
Salighetens älv!
Vart ögonblick drunknande
insöp jag vart ögonblick
nytt jublande liv.

Jag vände mig varsamt, ville
se vad jag förundrad visste:
att hon fanns. Att hon var.
Och jag såg
halsens rundning,
glittret i hennes öga.
Jag såg hårets vidunderliga floder, spunna
av levande, ljust guld,
flytande i mäktiga ådror,
delade i virvlar och stänk över hyn.

Kostbarheter gömdes
till övermått i varje linje
och en rörelse av hennes hand
gick i en hänryckningens våg genom kosmos.

Men prästens ord ljödo utan uppehåll
och människorna stirrade framför sig.

Och dock var hon mitt ibland dem!
Hon satt med sina skatter tätt intill mig,
hon satt bland dem.
Hon satt med sina skatter i de fattigas samfund
och de anade intet.
Och hennes kjortelfåll var kostbarare än allt de
ägde!

VALLMON

Florio avbryter sig tvärt. Så sträcker han armen mot rabattens färgfläckar och ler: men låt mig berätta sagan om vallmon!

Florio:

Jag mötte en flicka,
det var en sommar brinnande och hög.

Mörk var hon, mjuk
och förbryllande ny. Men hennes lemmar
kunde sånger doftande av urtidsoffer.
En bit dyrbar brokad var hon, i guldslingor
berättande
farliga myter i ett simpelt loft.

Hon var ett smycke ur skogsfruns gömmor,
en dunklens spejerska,
en syster till augustis djupnande natt.
Stjärnregn brunno i hennes ögon
mot nattliga djup, där månar
framgingo dröjande i tungsint prakt.
Jag skyggade för hennes blick
som för ett vattenfalls begynnande virvel.

Vi gingo ut i rågåkern att söka blåklint
men funno ingen.
Hon log.
Skygg följde jag henne hem
till den lilla röda villan.

Som enslingar tvingade i flock
stodo där vallmor i trädgårdslanden —
österländskt vist nickade de i kvällen.
Då sögs jag in i hennes blicks virvlar,
bars i hisnande fart,
jublade, skalv och slungades i land
vid en vändning av denna vidunderliga ström.

Jag fann mig stå med en röd vallmo mot min hand.

Förtrollad bröt jag den
och sträckte den mot henne.

Andreas:

En stor halvglömd bilderbok öppnar du,
vallmoflock.
Som genom en port ser jag mellan buktande
stänglar
med yrvaket ynglingaöga in i Konstens Tempel,
uppsprunget hemlighetsfullt i barnalandet.
Jugendslingor,
ni hårda seklets smekande förstlingsplantor,
ombölja portalen, där syner trängas med syner.

Prerafaelitiskt veka träda jungfrur mot mig,
jag lyss till Ruskins solglödsmättade bergspredikan
och ser mig knäböja vid många gudars beläten.
Mycket ramar du in, vallmostängel. Genom din
tempeldörr
trädde engång jag andaktsfull. Men lång blev
vägen till högaltaret.

Eberhard:

Böjd i dröm
står vallmon. En jungfru
bidar med blossande hy
anammelsens stund.
När kommer han, när
framstormar med segervissa giljarfjät
den någonstans befintlige?
När spränges kvalmiga dagen
av lufthavets konung, bärande
högt i gnistrande ljus
gåvan till sin utvalda?

Mörkt rodnande
kronbladen smeka fästet.
Där skall den växa fram
hennes underfulla livsfrukt:

fröhuset,
den stinna kapseln,
den konstfullt svängda bägarn,
immig av lönnlig kraft,
fylld med häxmästares droger,
med syn och marter och extas,
paradis och helvete.

Himlar öppna sig
djupt i svarta mullen.
Ljushavet skymmes av avgrundsstup.
Houris dansa med djävlar
kring spensliga vallmon.

Böjd hon står
i trollkretsen
bidande.

VÄGEN

Från vallmoflocken går Eberhards blick till den slingrande landsvägen.

Eberhard:

Dammande vägband
du intet
du jordkroppens nerv,
skälvande under belastningens övermått,
städse redo, bjudande din nacke
åt Per, åt Pål.
Hård är du,
tvingande
och full av lynnen.

Självsvåldig springer du fram ur ravinens
nackgrepp,
kröker dig ödmjukt för en sten,
leker med bäcken
och genomfar vidderna i örnlik flykt.
I myriader trängas kring dig människosläktets
syner,
stålhårda viljor brottas och ändlös
löper över dig längtans purpurtråd.
Men oberörd går du fram.
I morgon som i dag och i går
skall du tigande bära din last
till paradis och stupstock,
tempel och marknadsplatser,
Rom och Betlehem.

Florio:

Din kjortels djupblå bård strålade ut en väg av
safir,
i morgonskumma nejden vandrade jag på den.
Glittret från himlens bloss din klädningsfåll
sopade från snön.
Betlehemsstjärnans strålar försvunno.
Fräckt trampade jag på frälsningens ljusfloder
ty jag såg din kjortels sammetsbård glimma.
Och herdarnas lovsång vart till intet
i prasslet av din klädnad invid mig på vägen.

Andreas:

Nymornad orm strök av sitt skinn
en solblank dag på våren,
gäspade mot allt ljuset
och lade sig att dåsa en stund.
Men länge blev den liggande.

Svartnande himlar gingo över ormen
förvandlande den till ett band av bly.
Skärröd färgades den av morgonhimlar
och aftnar klädde den i kopparskrud.
Som en silverstrimma låg den i ändlösa
högsommardagar.
Men ormen visste av intet.

Och hela tiden låg skinnet bredvid den,
ett skrumpet torrt band där myror kröpo.
Så en septemberdag stack solen
en ljussyl i det omöjliga kräket.
I förskräckelse ryckte ormen till
och blänkte i en lång skälvande strimma —
snart måste den krypa i vinterkvarter!
Full av vemod betraktade den sitt gamla skinn
där myror kröpo,
det gamla kära som var med om så mycket
den sommarn den icke sov
men ringlade sig fram i vild yra.

Men på en veranda icke långt borta
sutto tre förnumstiga dumbommar.
De tittade på en å som blänkte till
och på en väg där bilar snodde sig fram.

SÄDESÄRLAN

I vildvinet på balustraden slår sig en sädesärla ner. Hon tittar sig kring med nyfikna blinkande ögon, Andreas böjer sig fram och riktar sitt tal till henne.

Andreas:

Som kortbyxpojke var jag dig nära och kände
dina hemligheter,
för mig som för dig öppnade sig världen från
furornas toppkvistar,
jag utspionerade dina vägar över markerna,
följde dina bestyr
och såg mig aldrig mätt. Du var min syster
och på himlens fjärdar seglade våra stora bröder.
Ett hem och ett trollnäste var skogen. Vänlig som
spiselns eld
nynnade granen över stilla trogna laven,

småsovande på solstekta berget i granna
arabeskdrömmar,
och över mörkludna skogstrollet björnmossan,
vaktande klyftan,
den hemskt-lockande, där mörkrets kalldrypande
kropp
hängde spetsad på ensamma solstrålens
svärdsklinga.
Långsamt sjönk dag till dröjande kväll,
då taltrasten sjöng.

Men jag gick bort från allt, från dig och
markerna,
och strövade kring i klokskapens öknar med
oseende öga.
I fåvitskhet gjorde jag mig till mina syskons
herre
— då mörknade vårt hem, blott min inbilskhets
fackla brann.
Nu trevar jag mig åter till det som var, krypande
ostolt med klumpig kropp genom pojkarnas
ljusbadade busksnår.

Eberhard:

Ångest, jag såg dig i blanka sommarmorgonen
naglad mot lyckliga ljuset.
Du hade en ärlas skepnad.
Naturens hjärta var du.

Mot trygga boet under takskägget lyfte sig min hand.
En djävul förde den upp, en gammal vänlig läromästare.
Han ville bara visa hur värnlösas skräck tedde sig.

Granen höll andan, morgonhimmeln stirrade
förfärad
över skräckslagna fält. Och från blomstren,
från åbräddens vassar och skogarnas gömda kryp
störtade blodet till hamrande hjärtat,
till ärlemor, fladdrande
i ångest mot min hand.

Då drog djävulen ner min arm. Han hade bara
velat visa
hur värnlösas skräck tog sig ut.
Han var en gammal vänlig läromästare.

Florio:

Säkra äro vägarna
de outstakade,
välkända de osedda stigarna
i himlarummet,
i vidöppna strålande himmelssalen.

Trångt levde jag
och luften var tung.

Över åkrarna strök jag,
kröp mellan tuvorna,
spanade snålt i lorten.
Men masken jag fann kväljde mig.
Med smutsstänkta pennor
vände jag vart slag
vid evigt samma skogsbryn.
Allt dummare stod solens öga
över kvalmig jord.

Så en morgon
föll ett stort krav över mig.
Utan att fråga
vrok det mig på sin rygg
och skar en klar väg
till något som måste finnas.

Nu spelar jublande
över ändlösa löftesrika vatten
frihetens obönhörliga vind.
Saligt sjunga vingpennorna,

de solbadade,
de ovetande.
En hand rör dem. Säkert
ledes jag av osvikliga fyrar.
Var stund öppna sig tusen kosor
och jag tar den rätta.

Jag ser, jag ser!
Genom ögonlocken, slutna
mot ljumma trägna vinden
lysa bilder. Min palm,
den stilla sjungande
i guldstrimmade morgnar
förtroligt talande till mig
med sitt rasp mot muren,
den vänliga, där jag bodde.

Bodde jag där?
Jag bara ser
något som måste finnas.

GUMMAN

En gumma stapplar fram på vägen. Huvudet nickar kvickt som en urhammare och ibland ses den tandlösa munnen öppna sig som för att tala. Vid vart tionde steg stannar gumman och spanar ansträngt omkring sig som i dimma. Andreas följer henne uppmärksamt med blicken.

Andreas:

Jag bad i natten
för min son som gått vilse.
På bara knän
kastade jag mig ner vid min fattiggårdsbädd
som fordom jag knäföll
vid hans lilla säng därhemma.
Med knäppta händer
brottades jag med Guden,
den väldige och grymme
som gör vad han vill.

Barmhärtighet
ville jag riva som pärlor
ur de hårda nävarna
och miskund som frisk dagg.
En skur av svett gick över mig
och på golvets kalla sten föll jag samman.

Då steg jag ur min kropp
och gick till honom,
min son.

Över år gick jag,
genom öknar och förbränt land,
jag gick mellan stingande blickar
och tvärs genom Guds förbannelse.
I slitna kappan trädde jag till hans läger
och han kände mig.
Han såg den som brinnande bad
vid hans lilla säng för länge sedan.
Genom paltorna
och i skröpligheten
såg han sin mor
och grät.

Du signade morgon
omkring mig nu.
Du rika stund i fattighuset.

Florio:

Morgonyr har hon löpt mot solen, med
daggstänkta tåteln
svepande kring sängvarmt skinn, då korna,
de trögfotade, drivits till skogs.
Hennes flickröst har pärlat över ruvande myrar.
Tyst har hon dröjt
på Glasbergets krön, där himlen
sjunger till sorgsna viddernas stråkdrag.
I senfärdiga kvällen
har hon tövande vandrat hem.

Arm i arm med byns flickflock
har hon viskat om underlig längtan
och skvattrat ut oförstådda hemligheter.
Ensam har hon gått
under moders blick, och spotsk
har hon på lördagskvällarna dansat vid
korsvägen.

Eberhard:

Och du, drömmare,
vid hennes sida har du suttit i julottan.
Extaser ha genomfarit dig
och på en väg av safir
har du vandrat med henne i morgondunklet,
säll av ett under närmare än frälsningens.

Ack stund, du överfulla
ingen annan beskärda,
du årmiljarders enfödda
framljungande ögonblick —
vår stammor slöt du i dina armar, och stark
skall du möta våra yttersta ättelägg.

Tidsåldrarna sammanflyta,
jag blir du.

Stjärnor blossa.
Vägar gå fram.
Någon stalp.
En strimma tecknar sig lysande och slocknar.
Efter moderns bröst trevar barnet
i vilande tidlöshet.
Händer mötas och läppar.
Rastlös en ström
sköljer undan våra förmätna märken.

R. R. Eklund

Jordaltaret 1919
Grått och gyllne 1926
Det unga ögat 1927
Den gåtfulla gästen 1932
Värld från veranda 1934

HOLGER SCHILDTS FÖRLAG

Pris 35 mk

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden